

GREENPEACE

milieudefensie
voor veranderaars

Vogelbescherming
NEDERLAND

**Een groen gesprek met Lilian Marijnissen:
“Ik vind het verschrikkelijk hoe we in de bio-
industrie met onze dieren omgaan, en ook wat
dat betekent voor natuur en milieu. Dat kan zo
niet langer.”**

In de aanloop naar de verkiezingen interviewen Greenpeace Nederland, Milieudefensie en Vogelbescherming Nederland de grootste partijen. De afgelopen vier jaar is ‘klimaat’, en vooral de klimaatcrisis steeds hoger op de politieke agenda komen te staan. Gelukkig maar, want de problemen die deze crisis veroorzaakt, worden op steeds meer plaatsen zichtbaar en voelbaar. Lilian Marijnissen, lijsttrekker van de SP, vertelt ons de groene voornemens van haar partij.

Mevrouw Marijnissen, hoe gaat de SP bij een volgende regeerperiode het klimaat- en natuurbeleid eerlijk maken?

Ik ben groot geworden met de spotjes: 'Een beter milieu begint bij jezelf'. Wij zeggen liever: 'Een beter milieu begint bij Shell'. Wij vinden het onterecht dat de grootste vervuilers het minste bijdragen. Dat zou andersom moeten zijn – wij willen dat de grote vervuilers een eerlijker deel betalen. Met een rechtvaardig klimaatbeleid kunnen we bijvoorbeeld collectieve zonnepanelen gaan leggen op alle daken in Nederland die daarvoor geschikt zijn. Dat zorgt voor een lagere energierekening voor mensen zelf natuurlijk, maar het zorgt er ook voor dat we de klimaatdoelen halen en dat de gaskraan sneller dicht kan. En het levert groene banen op.

In jullie verkiezingsprogramma staat niet expliciet iets over maximaal anderhalve graad opwarming. Hoe zit dat?

Natuurlijk moeten we daar vol voor gaan, en nog belangrijker: we moeten het ook gaan halen. Wij zeggen wel: klimaatbeleid zal rechtvaardig of het zal niet zijn, en dat kan met onze plannen. De doorrekening van het [PBL](#) geeft aan dat met onze plannen er in 2030 53% CO₂-reductie gerealiseerd wordt.

[Het Planbureau heeft de resultaten inmiddels gepresenteerd – [die lees je hier.](#)]

Hoe verhouden de haalbaarheid en de urgentie van strengere doelen zich tot elkaar bij de SP?

Hoe rechtvaardiger je klimaatbeleid maakt, hoe makkelijker het wordt om op een goede manier die doelen te halen. Dat is niet iets wat we nog kunnen uitstellen, maar iets wat we samen moeten doen. Op dit moment zie je dat de grote vervuilers en rijke mensen het meest profiteren van de klimaatsubsidies bijvoorbeeld. Dat is natuurlijk totaal oneerlijk. We willen de klimaatdoelen dichterbij brengen om ze te halen, maar ook om het rechtvaardig te doen, zodat klimaatbeleid niet alleen iets wordt voor mensen die het zich kunnen permitteren.

Kunt u concrete maatregelen noemen waar de SP aan zou willen werken als het gaat om het halen van die klimaatdoelen?

Wat wij belangrijk vinden is dat de grootste piekbelasters een eerlijker deel gaan betalen. Dus dat we daar veel meer geld ophalen om dat vervolgens in te kunnen zetten voor klimaatmaatregelen die nodig zijn. Ik noemde eerder al de collectieve zonnepanelen. We hebben daar onderzoek naar laten doen, en als we op alle daken in Nederland die daarvoor geschikt zijn zonnepanelen leggen, dan zouden we daarmee meer stroom kunnen opwekken dan alle huishoudens samen in Nederland nu verbruiken. Maar het kabinet is van plan om subsidies voor zonnepanelen verder af te bouwen. Daar snap ik dus helemaal niks van, we zouden er juist in moeten investeren.

Hoe ziet de SP de verhouding tussen de broodnodige opwekking van schone energie en het beschermen en herstellen van de biodiversiteit in natuurgebieden?

Wij vinden dat de energievoorziening in publieke handen moet komen, zodat mensen zeggenschap hebben over hun energievoorziening en ook kunnen profiteren van de winsten die er bijvoorbeeld worden gemaakt op windmolens.

En welke stem krijgt de natuur in de plaatsing van windmolens?

Wat ons betreft een hele grote stem. Maar laten we ook vol inzetten op die zonnepanelen, zodat het ook minder nodig is om windmolens te plaatsen.

Wat betreft de luchtvaart: in het SP-programma staat dat jullie minder vliegverkeer willen, maar hoeveel minder precies? En welk probleem gaat dat oplossen?

Je ziet nu in de coronacrisis hoe de luchtvaart wordt voorgetrokken op eigenlijk alles en iedereen. Dat moet stoppen. Ik dacht dat er ongeveer 60 vluchten per dag vanuit Nederland naar Londen op en neer vliegen, daar moeten we ook mee stoppen. Om het vliegverkeer te kunnen beperken stellen we voor om binnen Europa veel meer te investeren in snelle treinen, om via het spoor goede verbindingen te hebben. Tegen nieuwe luchthavens, zoals Lelystad Airport, hebben we ons als SP samen met de bewoners en anderen fel verzet. We zijn er nog niet, maar het lijkt te gaan lukken.

Heeft de SP plannen om de achteruitgang van die weidevogelpopulatie tegen te gaan, en wat moet daarvoor gebeuren in de landbouw?

Wij steunen het actieplan voor de grutto. Ik heb wat initiatiefnemers daarvan mogen ontmoeten – dat was heel leuk. De grutto is zo'n mooi beestje, het is echt een Nederlands symbool, iedereen kent 'm. Tegelijkertijd is het exemplarisch hoe de natuur getroffen kan worden als we er niet zorgvuldig mee omgaan. We willen boeren die ook in natuur willen investeren extra gaan helpen als overheid. Juist om ervoor te zorgen dat de grutto nog een lange toekomst in Nederland heeft.

En boeren die dat niet willen, wat moet er met hen gebeuren?

Wij vinden het belangrijk dat we boeren helpen om op een goede manier te gaan boeren, maar ik denk dat we er niet aan ontkomen om zogenaamde piekbelasters uit te kopen. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de bio-industrie: ik vind het verschrikkelijk hoe we daarin met onze dieren omgaan. En ook wat dat betekent voor natuur en milieu. Dat kan zo niet langer. Zeker niet als je weet dat een groot deel van wat er geproduceerd wordt – ‘geproduceerd’, dat vind ik al zo'n verschrikkelijk woord als het over dieren gaat – voor de export is. Dat gaat allemaal naar het buitenland, dus dat is om geld aan te verdienen. Daar moeten we echt mee stoppen. We moeten toe naar kleinschalige landbouw en naar fatsoenlijk met onze dieren omgaan, met een verplichte weidegang bijvoorbeeld. En daar moeten we boeren echt bij helpen.

Kan het samengaan: goed boeren en natuur?

Sterker nog, ik denk dat dat de enige optie is voor de toekomst. We zien dat dit systeem op z'n eind loopt, dat gaat gewoon niet langer. Voor het klimaat niet, voor de mens niet, voor onze volksgezondheid niet, maar ook voor de dieren niet.

Gaan we dan allemaal minder vlees eten denk je?

Ik denk dat het een keuze is die mensen zelf moeten maken. Doordat ik zie hoe er in de bio-industrie met dieren wordt omgegaan, heb ik er zelf veel moeite mee. Als we op een betere manier met onze dieren om zouden gaan, dan zou dat prettiger zijn voor dieren, mens en milieu. Ik denk dat we daarin moeten investeren. Maar laten we niet vergeten dat boeren ook door het systeem gedwongen zijn om steeds grootschaliger te werken. Tot op het idiote af, met varkensstallen en koeienstallen met duizenden en duizenden dieren erin – dat is echt voor niks of niemand goed, behalve voor de winst. Dat systeem is kapot en moet op de schop.

Het laatste thema: natuur. Hoe belangrijk is aandacht voor natuur buiten onze grenzen voor uw partij?

Onwijs belangrijk, want het klimaat stopt niet bij onze landsgrenzen. Wij vinden dat er direct gestopt moet worden met de internationale houtkap voor biomassa.

En terug naar Nederland, dat steeds droger wordt. Hoe staat de SP tegenover het scheppen van grote, natte natuurgebieden, de zogenaamde klimaatbuffers, en het verhogen van het waterpeil in bijvoorbeeld veenweidegebieden in Nederland?

We vinden het heel belangrijk om te investeren in een hoger waterpeil. Het is natuurlijk best raar dat 'Nederland waterland' in de zomerperiode zo droog is. Dat is een steeds groter wordend probleem, dus daar moet echt in worden geïnvesteerd.

Ook als dat bijvoorbeeld gevolgen heeft voor de hoeveelheid landbouwgrond in Nederland?

Dat is natuurlijk een afweging die je moet maken, maar uiteindelijk denk ik dat we boeren die daarin willen investeren moeten helpen. En dat we ook moeten kijken hoe het voor de toekomst houdbaar blijft. Het is in ieder geval wel duidelijk dat het zo niet verder kan.